

ЛЬВІСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ім. І.

Боберського

Кафедра хореографії та мистецтвознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Вченої ради факультету
педагогічної освіти

_____ Петрина Р.Л.
«___» _____ 2021 р

СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ТАНЦЮВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

Програма

нормативної навчальної дисципліни

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

За спеціальністю 024 «Хореографія»

Галузі знань 02 «Культура і мистецтво»

Кваліфікація: магістр хореографії

Львів 2021 рік

Навчальна програма «**СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ТАНЦЮВАЛЬНОГО
МИСТЕЦТВА**» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за
спеціальністю 024 «Хореографія»
Галузі знань 02 «Культура і мистецтво»

„30” серпня 2021 року.

Розробники:
викладач

Мартинюк О.В.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри хореографії та
мистецтвознавства

Протокол № 1 від “30” серпня 2021 року

Завідувач кафедри: професор, канд. пед. наук Сосіна В.Ю.

“30” серпня 2021 р.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Сучасні напрямки танцювального мистецтва» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності «Хореографія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасне хореографічне мистецтво та основні його течії, напрямки і стилі, а також танцювальні техніки, що існують у світовій хореографії.

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні напрямки танцювального мистецтва» є освоєння майбутніми фахівцями-педагогами різноманітних форм, стилів і технік сучасних напрямків танцювального мистецтва. Розширення лексичного арсеналу, творчого діапазону і фантазії майбутніх педагогів хореографів. Формування базових професійно-педагогічних знань, умінь та навичок, що забезпечують теоретичну і практичну підготовку викладача–хореографа, викладача–організатора масових форм фізичної культури та спорту та викладача гурткової роботи з сучасного танцю.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Сучасні напрямки танцювального мистецтва» є:

1. Озброєння майбутнього фахівця теоретичними та практичними знаннями розвитку сучасних напрямків танцювального мистецтва;
2. Формування професійних навичок та вміння в освоєнні стилістичних особливостей, лексичного матеріалу і виконавської майстерності сучасної хореографії;
3. Розвиток творчого мислення і творчого потенціалу майбутніх педагогів хореографів через пізнання кращих зразків, методик та технік провідних сучасних напрямків танцю;
4. Освоєння пластичної манери, стилю і техніки різних танцювальних систем, методикою їх викладання і створення сучасних хореографічних творів.
5. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

основи техніки виконання рухів джаз-танцю, танцю модерн, сучасних молодіжних танцювальних напрямків; сучасні форми, стилі та техніки танцю; музично-ритмічну основу і структуру музичних творів; систему творчого процесу створення хореографічного твору різної форми і стилю; проблеми, що виникають при освоєнні сучасних хореографічних напрямків та способи їх вирішення, особливості організації навчального процесу з сучасного танцю у дитячих дошкільних закладах й загальноосвітній школі, оцінювати знання та навички учнів, засоби сучасного танцю, термінологію сучасного танцю, а також техніку виконання та методикою навчання основних елементів, особливості використання танцювальних елементів сучасного танцю в інших видах спорту, зміст та організацію сучасного танцю в танцювальному гуртку, забезпечення місць та безпеки проведення занять з сучасного танцю.

вміти:

використовувати знання сучасного лексичного матеріалу для створення власних оригінальних хореографічних творів; аналізувати теоретичні знання та практичні вміння, використовувані в процесі створення сучасних форм танцю; самостійно вирішувати проблеми, пов'язані з вивченням і пізнанням особливостей сучасних

напрянків у хореографії; користуватися спеціальною та методичною літературою, кіно та відеоматеріалами для вивчення особливостей сучасних напрямків танцювального мистецтва, проводити розминку перед заняттями з сучасного танцю, володіти спеціальною технічною термінологією сучасного танцю, складати, записувати і проводити навчальні танцювальні композиції сучасних танців, виконати залікові танцювальні композиції.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни:

Лекції – 8 год.; практичні заняття – 100 год.; самостійна робота – 102 год.; всього – 210 годин.

Змістовий модуль 1 (V курс, 2 семестр). Сучасний танець як особливий вид пластичного хореографічного мови.

Тема 1. Цілі і завдання вивчення курсу «Сучасні напрямки танцювального мистецтва».

Предмет, цілі та завдання вивчення курсу «Сучасні форми хореографії». Структура курсу. Коротка характеристика розділів курсу. Особливості вивчення предмета. Вимоги до рівня освоєння курсу. Форми звітності та контролю виконання практичної та самостійної роботи. Методика самостійної роботи студентів за допомогою виразних засобів сучасної хореографії, та здійснення на їх основі власних танцювальних композицій. Короткий анотований список літератури, кіно та відеоматеріалів до вивчення курсу.

Тема 2. Витоки, становлення і розвиток джазового танцю
Витоки джазу в музиці і танцювальному фольклорі. Європейські колонії на території Північної Америки (1607 - 1775 рр.). Традиційне народне мистецтво Африки та його вплив на музично-танцювальну культуру США в XVII - XVIII ст. Мистецтво американських негрів - характерний і органічний елемент культури США. Гібридна природа джазу, вплив на формування його стилістики народної (ірландської, шотландської, англійської) танцювальної культури і бальною європейської XVIII - XIX ст. (Менует, кадриль, гавот). Типові особливості африканського танцю. Народження сценічної форми джаз-танцю. Жозефіна Беккер, Катаріна Данхем, Перль Праймес, Дональд Мак-Кейла, Метт Меттокса, Луїджі (Євген Луї). Нові форми сценічних вистав: ревію, огляду, мюзикли, шоу. Вплив джаз-танцю на танцювальну культуру початку XX століття. Популярність і широке поширення танців «Чарльстон», «Блек Боттон», «Тустеп», «Біг АППЛ», «Шиммі», «Конго» та інших. Світове поширення джаз-танцю. Уолтер Ніке, Алан Бернард, Франк Вагнер. Гус Джордано - автор першого підручника з джаз-танцю. Джером Роббінс, Алвін Ейлі, Альберто Алонсо - хореографи, що синтезували в балетах техніку джаз-танцю з етнічним, народним і класичним танцем. Вплив джазу на сучасний академічний балет, танець модерн і клубний танець. Тенденції розвитку джаз-танцю. Провідні центри, школи і трупі джазового танцю.

Тема 3. Стилістичні особливості джазового танцю

Зародження в кінці XIX - початку XX століття в США та Німеччині сучасного напрямку хореографії - танцю модерн. Витоки напрямки в ідеях теоретика і педагога Ф. Дельсарта, в системі Е. Жака-Далькроза і мистецтві А. Дункан. Танець модерн як прагнення створити нову хореографію, що відповідає потребам людини XX століття. Основоположні принципи даного напрямку: відмова від канонів, втілення нових тем і сюжетів оригінальними танцювально-пластичними засобами. Загальна із джаз танцем і відмінність між системами. Айседора Дункан - засновниця нового напрямку. Основні напрямки в танці модерн. Стилiстичні особливості американської школи і її майстри: Рут Сен-Деніс, Тен Шоун, Марта Грехем, Доріс Хамфрі, Чарльз Вейдман, Х Таміріс. Особливості розвитку танцю модерн в Європі: Марі Вигман, Рудольф фон Лабан, Курт Йоссі та ін. Взаємовплив танцю модерн, джаз-танцю, фольклорного та класичного танцю. Нове явище в танцювальній практиці і педагогіці - модерн джаз-танець. Сучасні тенденції розвитку модерн джаз-танцю і його різноманітних напрямків. Авангардистський танець, «contemporary», «new dance» - Мерс Каннінгем, Тріша Браун, Марк Морріс, Майкл Кларк, Розмарі Бучер, Піна Бауш. Мультиплікація - принцип передачі центру ваги при кроках. Особливості мультиплікації руху в джазовому танці. Джаз-кроки.

Тема 4. . *Стилi сучасних клубних танців.*

Сучасний танець на естраді, в цирку, кіно, шоу програмах. Витоки танцювальної естради. Специфічні риси естрадного танцю та основні засоби його виразності. Види і жанри хореографічних творів на естраді. Естрадний хореографічний номер як мініатюрний самостійний спектакль. Етапи розвитку сучасної танцювальної естради. Взаємозв'язок і взаємовплив балету та естради. Особливості «російського модерну» в галузі танцю поч. XX сторіччя. Відображення даного напрямку в творчості М. Фокіна, Ф. Лопухова, К. Голейзовського. Творчий пошук танцювальних шкіл, студій, майстерень 20 - 30-х рр Вплив на розвиток російського академічного балету. Елементи танцювальної естради, спорту, сучасної пластики в балетах «Червоний мак», «Золотий вік», «Футболіст», «Сталевий скок». Естрадний досвід К. Голейзовського, І. Моїсеєва, Л. Якобсона, Г. Майорова, Б. Ейфмана та ін. Хореографів балету. Майстри танцювальної естради: М. Есамбаєв, Л. Сабитова, В. Шубаріна, Л. і А. Гайдарова, В. Манохін, Т. Лейбель і В. Нікольський. Сучасні форми, стилі та виразні засоби танцювальної естради.

Змістовний модуль 2 (VI курс, 3 семестр). Основні принципи техніки та методика вивчення базових рухів сучасного танцю

Тема 5. *Танець модерн: історія виникнення та етапи розвитку.*

Танець модерн: історія виникнення та етапи розвитку. Зародження в кінці XIX – початку XX століття в США та Німеччині такого напрямку хореографії як танець модерн. Витоки цього напрямку лежать в ідеях теоретика і педагога Ф. Дельсарта, в системі Е. Жака-Далькроза та мистецтві А. Дункан. Танець модерн як прагнення створити нову хореографію, що відповідала б потребам людини XX століття. Основоположні принципи даного напрямку: відмова від канонів,

втілення нових тем і сюжетів оригінальними танцювально-пластичними засобами. Відмінність між системами танцю модерн та джаз-танцю. Айседора Дункан – засновниця нового напрямку. Основні напрямки в танці модерн. Стилiстичні особливості американської школи і її майстри: Рут Сен-Деніс, Тед Шоун, Марта Грехем, Доріс Хамфрі, Чарльз Вейдман, Х. Таміріс. Особливості розвитку танцю модерн в Європі: Марі Вігман, Рудольф фон Лабан, Курт Йосс та ін.

Розвиток системи різних шкіл танцю модерн, її зв'язок з іменами великих педагогів, хореографів і виконавців. Філософські концепції рухи танцю модерн. Хребет - основа руху. Поняття «contraction» - стиснення і «release» - розширення як основи руху техніки М. Грехем. Рух за рахунок падіння і піднесення тяжкості корпусу, його побудова по синусоїді: рух-затримка в кульмінаційній точці (suspend) і зворотний повернення (recovery) - техніка Д. Хамфрі і Х. Лимона. Базисні поняття «contraction і release» закладені в техніці танцю модерн, що визначають положення тіла в просторі. Візуальне «зменшення» об'єму тіла щодо його нормального стану і «розширення» тіла, його частин. Взаємозв'язок руху і дихання. Особливість більш повного використання простору в танці модерн за рахунок пересування виконавця по горизонталі і вертикалі. Поняття «рівні» (Levels). Види levels.

Тема 6. Сучасний танець в системі пластичних мистецтв

Сучасний танець в системі професійної підготовки хореографа. Сучасний танець як фактор професійної підготовки хореографа. Педагогічні прийоми і методи, створені провідними майстрами джаз-танцю і танцю модерн. Методика вивчення основ модерн джаз-танцю і освоєння його стилістики, манери і техніки виконавцями. Розділи уроку: warm-up (розігрів тіла), ізоляція, робота тіла цілком, партер, крос (пересування в просторі), комбінації або імпровізація Приклади танцювальних комбінацій. Функціональні завдання кожного з розділів і основні групи рухів, включений-ні в них. Тривалість розділів. Музичний супровід занять. Складання та проведення студентами уроку. Імпровізаційна техніка сучасних танцювальних напрямків. Сучасна хореографія - спосіб самовираження і пізнання власного «Я». Імпровізація в танці як миттєве втілення музичного ритму засобами пластики тіла, міміки і емоційного забарвлення. Відсутність дистанції між задумом і втіленням. Контактна імпровізація в танці як секвенція імпровізованих рухів. Метод Стівена Пакстона (1972). Особливість вистав і постановок, заснованих на контактній імпровізації: відсутність сюжету, «театральності», певного стилю і неодмінна еkleктика, контрастна суміш стилів і жанрів танцю, театру, хеппенінги і т.д. Імпровізація - засіб навчання танцю. Терапія за допомогою руху, спосіб пошуку нового. Розвиток творчих здібностей та творчої фантазії, асоціативного мислення і ритмопластичної волі. Умови імпровізаційної техніки сучасних напрямків у хореографії.

Тема 7. Композиція в сучасному танці - прийоми і принципи

Композиційна побудова вистави з використанням сучасної пластики. Специфічні ознаки джаз-танцю і танцю модерн, їх схожість і відмінність з класичним танцем та ін. Танцювальними системами. Закони драматургії, їх застосування при створенні комбінацій, композицій, шоу програм і вистав на основі сучасного танцю. Композиція вистави на основі джаз-танцю. Форма і зміст. Виразні засоби джаз-танцю. Музичний матеріал і основні його складові. Роль ритму в джазових композиціях. Малюнок танцю, можливості поєднань і комбінацій різних танцювальних елементів при створенні хореографічного тексту. Емоційність, яскравість, імпульсивність, ефектність і життєрадісність - характерні ознаки й елементи постановок на основі джаз-танцю. Постановки Боба Фосса, Джека Кола, Алвина Ейлі та ін. Виразні засоби вистави на основі танцю модерн. Основні особливості: зовнішні (рухові, формотворчі) і внутрішні (психофізичні). Визначення теми, ідеї та завдання при створенні композиції танцю. Підбір музичного матеріалу. Можливість варіативності зв'язку танцюриста з музикою (танцювати «в» музику, «на» музику, «проти» музики, «без» музики). Малюнок танцю, просторове вирішення композиції. Сценографія вистави. Аналіз вистав провідних хореографів modern dance: І. Кіліана, М. Бежара, У. Форсайта, Е. Панфілова, М. Каннінгема, П. Бауш та ін. Принципи роботи з музичним матеріалом. Знайомство з новими популярними музичними композиціями. Структурний аналіз музики. Визначення темпо-ритмічної основи твору, його динаміки, форми і стилю. Значення аранжування. Емоційний динамізм. Метод стилізації. Імпровізація на заданий музичний матеріал. Музичні стилі та напрямки. Вплив на форму, лексику і пластичну виразність танцю. Взаємозв'язок музики з жанровим розмаїттям і композиційною побудовою хореографічних творів. Твір сольних, парно-масових композицій. Основні етапи творчої діяльності балетмейстера-постановника від задуму до практичної реалізації ідеї хореографічного твору на сцені. Твір танцювальних комбінацій на розвиток пластичних ритмів в поєднанні з динамікою сценічного простору. Твір танцювальних етюдів - підготовчий етап у створенні закінченого хореографічного твору. Цілі і завдання етюдної роботи. Композиційна побудова сольного, масового танцювального етюду. Оволодіння різноманітністю виразних хореографічних засобів сучасного танцю. Визначення теми, жанру, стилю, характеру майбутньої хореографічної композиції. Музичний матеріал і його ритмо-темпова структура. Поняття музичної та танцювальної поліритмії. Твір хореографічного тексту. Можливість синтезу з лексикою класичного танцю, народного танцю та популярних «вуличних» напрямків. Вплив особливостей модерн джаз-танцю на танцювальну композицію. Методика постановочної і репетиційної роботи з виконавцями. Практичне оволодіння різними видами сучасного сценічного танцю. Підбір виконавців для танцювальної композиції. Розучування з виконавцями танцювального тексту: темп, поліцентричні ізоляції, ритм і акцент. Стель і манера виконання. Значення емоційної виразності та ритмічної свободи виконавців для досягнення завдань, поставлених хореографом.

3. Рекомендована література.

Базова:

1. Аркін Н. Мовою танцю. - М., 1975.

2. Балет: Енциклопедія. - М., 1981.
3. Бахрушин Ю. А. Історія російського балету: Учеб. посібник. - М., 1977.
4. Блок Л. Класичний танець. Історія і сучасність. - М., 1987.
5. Галдіна Л. О. Африканська музика. Музична енциклопедія. - М., 1973.
6. Гердт О. Нестійка рівновага. // Балет. - 1999. - № 1. - С. 17.
7. Касьян Голейзовський: Життя і творчість. - М., 1984.
8. Добровольська Г. Н. Танець. Пантоміма. Балет. - Л., 1975.
9. Добротвірська К. А. Айседора Дункан і театральна культура епохи модерну. - Л.: ЛГІТМ і К, 1992.
10. Дон Мак Дона (США). Вісімдесяти роки в американському балеті. // Балет - 1991. - № 6. - С. 44.
11. Дон Мак Дону. Художник, чуйно слухав час. // Балет. - 1999. - № 1. - С. 46.
12. Дункан А. Моя сповідь. - М., 1990.
13. Дункан А. Танець майбутнього. // Моє життя. - Київ, 1994.
14. Катанова С. Музика радянського балету: Нариси історії та теорії. - Л., 1990.
15. Красовська В. Радянський балетний театр 1917 - 1967 р.р. - Л. - М., 1976.
16. Мессерер А. М. Танець. Думка. Час. - М., 1990.
17. Музика та хореографія сучасного балету: Збірник. Випуск 2. - Л., 1977. Випуск 3. - Л., 1979. Випуск 4. - М., 1982. Випуск 5. - Л., 1987.
18. Нікітін В. Ю. Модерн джаз-танець. - М.: ГІТІС, 2000.
19. Пасютінская В. Чарівний світ танцю. - М., 1985.
20. Сидоров В. Сучасний танець. - М.: Первін, 1922.
21. Сміт Л. Танці. Початковий курс. - М., АСТ, 2001.
22. Федорова Л. Африканський танець. Звичаї, ритуали, традиції. - М., 1987.
23. Феліксдал Б. Сучасний джаз-танець у Європі. / Балет - 1995. - № 1-2. - С. 62.
24. Фокін М. Проти течії. - Л. - М., 1962.
25. Шереметьевская М. Танець на естраді. - М., 1985
26. Шумилова Е. Правда балету. - М., 1976.
27. Ельш Н. Образи танцю. - М., 1970.

Допоміжна

1. Dance magazine (Нью-Йорк). Спеціальний випуск пам'яті Марти Грехем. // Балет. - 1992. - № 3. - С. 46.
2. Бежар М. Миттєвості з життя іншої. Мемуари. - М., 1989.
3. Ванслов В. Театр Джона Ноймайера. // Радянський балет. - 1989. - № 4. - С. 56.
4. Дініц Є. В. Джазові танці. Танцюють всі! - М.: АСТ, 2002.
5. Домріна Н. Марі Вигман. Стаття. // Радянський балет - 1989. - №4. - С. 46.
6. Загірці М. Танці. - М.: Іжиця, 2003.
7. Іваннікова О.В. Латиноамериканські танці. - М.: АСТ, 2003.
8. Кузнєцова Т. В авторському театрі Івана Марка. // Радянський балет. - 1987. - №6. - С. 30.
9. Лифар С. жнивну роки з Дягілєвим. - Київ, 1994.
10. Львів-Анохін Б. Нове в радянському балеті. - М., 1966.
11. Оберцаухер-Шюллер Г. Пластика тіла і духовне життя людини // Балет. - 1994. - № 5. - С. 36.
12. Ончурова Н. Згадуючи Айседору. // Балет. - 1993. - № 1-2. - С. 44.
13. Рослаєва Н. Англійська балет. - М., 1959.

14. Скотт Ю. Американський театр Алвіна Ейлі. // Радянський балет. - 1991. - № 3. - С. 38.
15. Радянський джаз. Проблеми, події, майстра: Зб. ст. - М., 1987.
16. Суріц Е. Пластичний і ритмопластические танець: його життя і доля в Росії. // Со-радянський балет. - 1988. - №6. - С. 47.
17. Тарасова Н. Марта Грехем. // Радянський балет. - 1990. - № 1. - С. 59.
18. Тейлор Л. Лондонський «данс тіетр». // Радянський балет. - 1986. - № 4. - С. 54.
19. Чеботаревская К. Методика Алексєєвої: спорт чи мистецтво. // Радянський балет. - 1988. - № 6.
20. Шамина М. У пошуках власного «я». // Радянський балет. - 1990 - № 3. - С. 39.

Перелік навчальних, контролюючих комп'ютерних програм, діафільмів, кіно- та відеофільмів, мультимедіа і т.д.

1. «FIVE DANCES BY MARTHA GRAHAM». Video classics., 1995 Philips Produces.
2. «JAZZ DANCE» уроки Б. Феліксадала. Відео ГІТІС, 1995.
3. «NOTRE-DAME DE PARIS». РАО НААП 1-е музичне із-во., 2002.
4. «TROPICANA REVUE A LA HAVANE». M. Bolk - Allemagne., 1995.
5. Jiri Kylian. «BLACK E WHITE». ART HAUS MUSIC., 1998.
6. Mark Morris Dance Group «DIDO E AENEAS». Rhombus., 2003.
7. The Royal Ballet with MARGOT FONTEYN - RUDOLF NUREYEV ROMEO E JULIET. Packaging Design 1993, Video Collection International.
8. Балет Алли Духової «ТОДЕС» - 15 років. РАО НАП 1-е музичне із-во., 2002.
9. Серія DANCE VIDEO - відеозйомки Чемпіонатів Росії, Європи і Світу з всетанцевальним напрямками. Видавничий дім Фонду «Здоров'я Культура Спорт»
10. Серія DANCE VIDEO - навчальні відеокасети з усіх напрямків сучасного танцю. Видавничий дім Фонду «Здоров'я Культура Спорт»
11. Інтернет сайт www.modern-dance.ru
12. Моріс Бежар в Петербурзі Гран Па в білу ніч. Летнелефільм, 1987. ЛОТ, 1999.
13. BURN THE FLOOR. UNIVERSAL PICTURES VIDEO, 1999.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Залік у 10 семестрі.

Іспит у 11 семестрі

5. Засоби діагностики успішності навчання:

- здача практичних нормативів;
- здача теоретичного матеріалу;
- виконання самостійних робіт;
- здача семестрових заліків;
- здача іспиту.

